

Наталія Володарська
кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник лабораторії психології особистості імені
П.Р.Чамати Інституту психології імені Г.С.Костюка НПН України (м.
Київ)

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ВЗАЄМОДІЇ ОСОБИСТОСТІ ТА СПІЛЬНОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Актуальність проблеми взаємодії особистості і спільноти в умовах інклюзивної освіти багатогранна і різноманітна. Виникають проблеми не тільки у взаємодії дітей (здорових і з вадами здоров'я) але й їх батьків. Діти з вадами здоров'я та їх сім'ї потерпають як від труднощів навчання так і психологічних проблем адаптації в новому соціальному оточенні, нових, незвичних умовах. Найчастіше жінки звертаються за психологічною допомогою, консультаціями, терапією. Необізнаність в можливостях психологічної допомоги у вирішенні проблем особистості стає на заваді проходження адаптації в нових умовах, взаємостосунках з новим соціальним оточенням. Актуальним стає гуманізація взаємодії особистості і спільноти в умовах інклюзивної освіти, знаходження нових форм та методів психологічного супроводу шкільних психологів, батьків дітей з особливими потребами, соціально-психологічні аспекти та стратегії інклюзивної освіти в Україні.

Мета дослідження – визначення форм та методів взаємодії особистості та спільноти в умовах інклюзивної освіти.

Виклад результатів дослідження. Узагальнюючи результати опитування серед шкільних психологів м. Києва, та м. Буча (усього 50 осіб), нами було виокремлено найбільш актуальні проблеми, форми та методи психологічного супроводу в умовах інклюзивної освіти (психологічної допомоги у врегулюванні взаємодії дітей і батьків, вчителів і батьків, батьків і шкільних психологів).

1. **Просвітницька програма** про статус дитини з особливими потребами. Надання знань про юридичні права, пільги, можливості допомоги тьютора, шкільного психолога.

2. **Вирішення проблеми булінгу.** Зниження негативного фону у стосунках між дітьми, батьками, дітей і вчителів, батьків здорових дітей і батьками дітей з особливими потребами (з ярликами «нормальних» учнів і тих хто «ненормальні», тими кого потрібно «терпіти» і т.інше).
3. **Інформування** про можливі варіанти організації спільного відпочинку (клуби сімейного відпочинку, вихідного дня, сімейні квести, концерти, йога, танці в клубах, на відкритих площадках парків, екскурсії в інші міста, історичні пам'ятки України тощо).
4. Організація **груп підтримки, взаємодопомоги** людей з аналогічним життєвим досвідом. Обмін досвідом серед батьків в групах онлайн та офлайн.
- 5.**Пам'ятка** про інформацію надання допомоги батькам (номера телефонів, сайтів центрів психологічної допомоги: консультації, психотерапія).
- 6.Організація **навчальних програм** для дітей, підлітків, тематичних семінарів для батьків (з питань здоров'я, врегулювання та профілактики сімейних конфліктів, виховання дітей, проблем вікових криз та інше).
- 7.**Підтримка психологів,** організаторів роботи в умовах інклюзивної освіти, профілактика професійного вигорання (надання супервізії психологам, організація інтерв'язорських груп).
- 8.Залучення до психологічного супроводу тих психологів, які мають особистий досвід виховання **дітей з особливими потребами.**
- 9.Допомога **матерям одначкам** (групи підтримки, сайти «Активна громадянська позиція» та інші).
10. Організація ярмарків, майстер-класів «Hand made» у допомогу батькам, які потребують матеріальної допомоги (налагодження взаємодії між батьками з різним матеріальним становленням).

Література:

- 1.Володарська Н.Д. Технології психологічної допомоги сім'ям в кризових ситуаціях // Н.Д. Володарська /Збірник матеріалів II міжнародної конференції «Комунікація у сучасному соціумі» (м. Львів, 8 червня 2018р.),- Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2018, –С.101-102.